

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGAI PRIIMANT Į DARBĄ TARNYBINIO KAITUMO BŪDU TYRIMO

2024 m. kovo 29 d. Nr. (23)SN-226)SP-32
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2023 m. gruodžio 18 d. buvo gautas pareiškėjo (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu nagrinėjant jo prašymus dėl įsidarbinimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje (toliau – Įstaiga) tarnybinio kaitumo būdu.

Pareiškėjas skunde rašė, kad Įstaiga 2023 m. gegužės 10 d. išplatino skelbimą siūlydama tarnybinio kaitumo būdu dvi pozicijas; pretenduodamas į jas Pareiškėjas pateikė savo prašymus (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėjas teigė, kad abu jo prašymai iki šiol neišnagrinėti ir atsakymas / atsakymai jam nepateiktas / nepateikti. Pareiškėjo žiniomis, tik jo, kaip žmogaus su negalia, prašymai Įstaigoje buvo neišnagrinėti.

Pareiškėjas papildomai pažymėjo, kad Įstaigos patalpos yra nepritaikytos asmenims su judėjimo negalia. Pareiškėjas paprašė ir šiuo aspektu atlikti tyrimą, nes asmenys su negalia negali įsidarbinti Įstaigoje dėl nepritaikytos aplinkos.

Pareiškėjas Tarnybos prašė įspėti Įstaigą dėl padaryto pažeidimo.

Tarnyba 2023 m. gruodžio 21 ir 22 d. el. paštu paprašė Pareiškėjo papildyti skundo aplinkybes. Pareiškėjas 2023 m. gruodžio 21 d. (Tarnyboje užregistruotas 2023 m. gruodžio 22 d.) ir gruodžio 26 d. (Tarnyboje užregistruotas 2023 m. gruodžio 27 d.) el. laiškais pateikė papildomus paaiškinimus.

Pareiškėjas rašė, kad Įstaiga 2023 m. gegužės 10 d. paskelbė dvi atrankas į skirtingas pareigybes, t. y., Įstaigos patarėjo pareigas (Pareiškėjo prašymas (*duomenys neskelbtini*)) ir Įstaigos Seimo kontrolieriaus patarėjo pareigas (Pareiškėjo prašymas (*duomenys neskelbtini*)). Prašymus Pareiškėjas pateikė elektroniniu būdu per valstybės tarnybos portalą (pridėtos momentinės ekrano nuotraukos). Pareiškėjas teigė, kad Įstaiga žinojo apie jo negalią, kadangi Įstaigai buvo pateikęs

skundą dėl Tarnybos paskelbtų jo asmens duomenų, o skunde buvo nurodęs jo negalią patvirtinančius faktus.

Pareiškėjas pabrėžė, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 patvirtinto Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarkos aprašo (Pareiškėjo pateiktų prašymų metu galiojusi redakcija) 9 punkto nuostatas: „Valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens sprendimą tenkinti prašymą arba jo netenkinti priima ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos arba artimiausiame kolegialios institucijos posėdyje, jeigu sprendimą dėl valstybės tarnautojo perkėlimo į kitas pareigas priima kolegiali įstaiga. Nesant galimybės sprendimo priimti artimiausiame posėdyje, šis sprendimas priimamas dar kitame posėdyje. Kai valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas kitoje įstaigoje, ši įstaiga ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodyto sprendimo priėmimo dienos valstybės tarnautoją supažindina su sprendimu ir sprendimo tenkinti prašymą kopiją išsiunčia įstaigai, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas.“

Pareiškėjas pabrėžė, kad skundą dėl Įstaigos veiksmų / neveikimo teikia dėl dviejų situacijų: jo diskriminacijos negalios pagrindu sprendžiant dėl jo prašymų dėl įsidarbinimo tarnybinio kaitumo būdu; Įstaigos patalpų nepritaikymo žmonėms su judėjimo negalia – tiek negalint tiesiogiai gauti paslaugų, tiek negalint įsidarbinti ir dirbti nepritaikytoje aplinkoje.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierė, pavaduojanti lygių galimybių kontrolierę, Edita Žiobienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) 2024 m. sausio 11 d. raštu Nr. (23)SN-226)S-17 kreipėsi į Įstaigą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Įstaigoje buvo gauti Pareiškėjo prašymai dėl jo, kaip valstybės tarnautojo, perkėlimo į Įstaigą tarnybinio kaitumo būdu; kokių veiksmų buvo imtasi dėl Pareiškėjo prašymų; ar Įstaiga gali patvirtinti Pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, t. y. kad Pareiškėjo prašymai (*duomenys neskelbtini*) nebuvo išnagrinėti; jei taip, dėl kokių priežasčių; ar šios priežastys susijusios su Pareiškėjo negalia; kaip Įstaiga sudaro tinkamas darbo sąlygas judėjimo negalią turintiems asmenims; ar Įstaigoje dirba asmenų, turinčių judėjimo negalią. Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, lygių galimybių kontrolierė 2024 m. vasario 6 d. raštu Nr. (23)SN-226)S-84 kreipėsi į Viešojo valdymo agentūrą (toliau – Agentūra) ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar Agentūra gali patvirtinti Pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, t. y., kad Pareiškėjas buvo pateikęs prašymus (*duomenys neskelbtini*) dėl tarnybinio kaitumo, kurie buvo neišnagrinėti; kas Pareiškėjo prašymų teikimo metu buvo atsakingas

už prašymų dėl tarnybinio kaitumo nagrinėjimą; ar Įstaiga galėjo sistemoje matyti, kad buvo pateikti prašymai dėl tarnybinio kaitumo; kokius veiksmus turėjo atlikti Įstaiga; buvo paprašyta paaiškinti tokių prašymo nagrinėjimo eigą. Taip pat buvo paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

2024 m. vasario 20 d. el. paštu buvo paprašyta Agentūros pakonsultuoti ir pateikti informaciją, kas 2023 m. gegužės mėnesį pagal tuo metu galiojančius teisės aktus turėjo pareigą nagrinėti prašymus dėl tarnybinio kaitumo; kokius veiksmus (ir kokiais terminais) nagrinėjant prašymus dėl tarnybinio kaitumo turėjo atlikti institucija; ar gali tuo pačiu metu būti paskelbtas valstybės tarnybos konkursas ir tarnybinio kaitumo konkursas į tas pačias pareigas institucijoje; ar Agentūra atliko / atlieka kokias nors funkcijas tarnybinio kaitumo konkursų atvejais.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2024 m. sausio 26 d. Tarnyboje buvo gautas Įstaigos 2024 m. sausio 19 d. raštas Nr. 1/3D-168, kuriuo Tarnybai buvo pateikti atsakymai į užduotus klausimus.

Įstaiga rašte rašė:

„1. Ar Įstaigoje buvo gauti Pareiškėjo prašymai dėl jo, kaip valstybės tarnautojo, perkėlimo į Įstaigą tarnybinio kaitumo būdu? Kokių veiksmų buvo imtasi dėl Pareiškėjo prašymų?“

Seimo kontrolierių Įstaigoje (toliau- Įstaiga) nebuvo gauta Pareiškėjo prašymų dėl jo, kaip valstybės tarnautojo, perkėlimo į Įstaigą tarnybinio kaitumo būdu.

Paaikiname, kad 2023 m. Įstaiga iš viso inicijavo tris konkursus į valstybės tarnautojų pareigas (viešų skelbimų datos 2023-03-16, 2023-04-07 ir 2023-05-31). Šių konkursų Įstaigos darbuotojai neadministravo. Pagal iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymą ir poįstatyminius aktus juos administravo Valstybės tarnybos departamentas. Įvedant prašymą paskelbti konkursą buvo galima pasirinkti „varnelę“, kad galimas tarnybinis kaitumas. Ją dažniausiai pažymėdavome, kadangi esame suinteresuoti, kad konkursas įvyktų kuo greičiau ir greičiau būtų priimtas darbuotojas. Nei viename konkurse niekas dėl tarnybinio kaitumo į Įstaigą nesikreipė. Arba bent jau informacija apie norinčiuosius mūsų Įstaigos nepasiekė.

2. Ar galite patvirtinti Pareiškėjo skunde išdėstytas aplinkybes, t. y. kad Pareiškėjo prašymai 2023-05-10/82362-TK ir 2023-05-10/28361-TK nebuvo išnagrinėti? Jei taip, dėl kokių priežasčių? Ar šios priežastys susijusios su Pareiškėjo negalia?

Tokių Pareiškėjo nurodytų TK kodų Įstaigos darbuotojai, turintys VATIS sistemos administravimo teises, neturi galimybės patikrinti, nes VATIS sistemos tarnybinio kaitumo modulyje tokios administravimo galimybės neturi. Galbūt sistema kažkur nekorektiškai veikia. Tačiau tai ne Įstaigos administruojama sistema.

Kadangi Įstaiga nežinojo apie Pareiškėjo norą pereiti dirbti į Įstaigą tarnybinio kaitumo būdu, niekaip negalėjo jo diskriminuoti dėl negalios.

3. Kaip Įstaiga sudaro tinkamas darbo sąlygas judėjimo negalią turintiems asmenims? Ar Įstaigoje dirba asmenų, turinčių judėjimo negalią?

Informuojame, kad šiuo metu Įstaigoje nedirba asmenys su judėjimo negalia.

Taip pat informuojame, kad Įstaiga yra ėmusi priemonių, kad asmenims su judėjimo negalia (lankytojams, pareiškėjams, renginių dalyviams) būtų užtikrintas patekimas į Įstaigos patalpas. Tuo tikslu Įstaigoje yra įsigyta kilnojamoji nuolaiduma (pandusas), kuri yra pagaminta kompensacinės technikos žmonėms su negalia gamintojo AB "Punktukas". Minėtas pandusas skirtas užtikrinti, kad asmenys neįgaliojo vežimėlyje galėtų nevaržomai patekti į Įstaigą per Įstaigos įėjimo laiptus. Asmenys, norintys pasinaudoti kilnojamuoju pandusu, gali skambinti Įstaigos nemokamu telefonu (jis nurodytas ir ant Įstaigos įėjimo durų) ir, pareiškus norą įvažiuoti į Įstaigos patalpas vežimėliu, atsakingi Įstaigos darbuotojai pasirūpina panduso parengimu įvažiuoti bei suteikia kitokią reikiamą pagalbą (neturime žinių, kad Pareiškėjas būtų kreipęsis į Įstaigą dėl tokios pagalbos suteikimo).

Be to, informuojame, kad Įstaiga yra ėmusi aktyvių veiksmų dėl stacionarios nuolaidumos (panduso), skirto asmenų neįgaliųjų vežimėliuose pateikimui į pastatą, įrengimo Įstaigos pastato išorėje.

Kadangi pastatas, kuriame Įstaiga yra įsikūrusi, yra Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registre registruotos nekilnojamojo kultūros paveldo vietovės apsaugos pozonyje esantis vertingų savybių požymių turintis objektas, bet kokie statybos darbai gali būti atliekami tik vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymo nuostatomis, t. y. gavus būtinus leidimus, atlikus numatytus tyrimus ir ekspertizes. Todėl Įstaiga, iki 2020 m. pabaigos būdama patalpų Gedimino pr. 56, Vilniuje savininke, yra kelis kartus kreipusi tiek į Vilniaus miesto savivaldybę, tiek į Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos (toliau - KPD), dėl panduso įrengimo. 2020 m. liepos 8 d. buvo gautas KPD raštas Nr. 1D-1462 su patvirtinimu, kad

KPD paveldosauginiu požiūriu neprieštarauja panduso įrengimui, tačiau tolesnės panduso įrengimui būtinos ekspertizės ir tyrimai nebuvo atlikti, pasikeitus patalpų savininkui.

2020 m. gruodžio 17 d., Valstybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo priėmimo aktu Nr. 20-A6-185/7F-28, Įstaiga perdavė visas administracines patalpas Valstybės įmonei Turto bankas (toliau - Turto bankas). 2020 m. gruodžio 17 d. su Turto banku buvo pasirašyta Centralizuotai valdyti perduoto administracinio nekilnojamojo turto ir kito su juo perduoto nekilnojamojo turto nuomos sutartis Nr. 20-S4-794/7F- 29, pagal kurios nuostatas Turto bankas, kaip nuomotojas, užtikrina tinkamą administracinio nekilnojamojo turto valdymą ir priežiūrą bei atlieka pastato (patalpų) remontą, o Įstaiga, kaip nuomininkas, įsipareigoja neatlikti jokių patalpų pagerinimų, pertvarkymų ar perplanavimų.

Perdavus įstaigos patalpas Turto bankui, Įstaiga ne kartą yra iškėlusi klausimą dėl stacionaraus panduso, skirto neįgaliųjų vežimėliams, įrengimo procedūrų užbaigimo. 2023 m. rugsėjo 28 d. įvyko Įstaigos atsakingų darbuotojų ir Turto banko atsakingų asmenų susitikimas, per kurį dar kartą buvo pabrėžta nevaržomo neįgaliųjų asmenų patekimo į Įstaigos patalpas bei vidinės infrastruktūros (sanitarinių mazgų ir pan.) pritaikymo svarba ir būtinybė. Šis poreikis Turto bankui buvo pateiktas ir 2023 m. rugsėjo 28 d. Įstaigos raštu Nr. 1/30-1990. 2023 m. gruodžio 28 d. Turto bankas informavo Įstaigą raštu Nr. (15.15 Mr) SK4-TVD, kad 2024 m. ketvirtą ketvirtį Turto bankas planuoja atlikti remonto darbus, kuriuos užbaigus, patalpos bus pritaikytos asmenų su negalia poreikiams.“

2024 m. vasario 12 d. Tarnyboje buvo gautas Agentūros 2024 m. vasario 12 d. raštas Nr. D-283, kuriuo Tarnybos kreipimasis buvo persiųstas Informatikos ir ryšių departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Agentūra rašė:

„Pažymime, jog VATIS valdytojas yra Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, o VATIS tvarkymo funkcijas atlieka Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, todėl Viešojo valdymo agentūra neturi įgaliojimų spręsti Rašte keliamų klausimų.“

2024 m. vasario 22 d. Tarnyboje buvo gautas Informatikos ir ryšių departamento 2024 m. vasario 21 d. raštas Nr. 9R-360. Rašte buvo rašoma:

„Atsakydami į Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2024-02-06 paklausimą Nr. (23)SN-226)S-84 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Raštas) pagal kompetenciją teikiame Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje (toliau – VATIS) turimą informaciją apie Rašte minimų Lietuvos Respublikos Seimo Kontrolierių įstaigos Priimamojo grupės Seimo kontrolieriaus patarėjo

ir Lietuvos Respublikos Seimo Kontrolierių įstaigos Priimamojo grupės patarėjo tarnybinio kaitumo skelbimus bei VATIS tvarkytojų prieigą prie VATIS Tarnybinio kaitumo modulio informacijos.

Abu skelbimus paskelbė Lietuvos Respublikos Seimo Kontrolierių įstaigos (toliau – įstaiga) VATIS naudotojas (*duomenys neskelbtini*). Šis naudotojas pagal suteiktas prieigos prie VATIS teises mato VATIS Tarnybinio kaitumo modulyje pateiktus prašymus (įskaitant Prašymų numerius, kurie Rašte įvardinti kaip TK kodai) ir gali per VATIS atsakyti prašymus per VATIS pateikusiems asmenims.

Lietuvos Respublikos Seimo Kontrolierių įstaigos Priimamojo grupės Seimo kontrolieriaus patarėjo tarnybinio kaitumo skelbimas Nr. 2804 per VATIS buvo paskelbtas laikotarpiu nuo 2023-03-15 iki 2023-05-15. Prašymus pateikė 3 asmenys. VATIS nėra informacijos, kad įstaiga per VATIS būtų asmenims atsakiusi. Žemiau pateikiamas VATIS ekrano vaizdas:

(duomenys neskelbtini)

Lietuvos Respublikos Seimo Kontrolierių įstaigos Priimamojo grupės patarėjo tarnybinio kaitumo skelbimas Nr. 2836 per VATIS buvo paskelbtas laikotarpiu nuo 2023-03-29 iki 2023-05-29. Prašymus pateikė 5 asmenys. VATIS nėra informacijos, kad įstaiga per VATIS būtų asmenims atsakiusi. Žemiau pateikiamas VATIS ekrano vaizdas:

(duomenys neskelbtini)

Tarnybinio kaitumo procedūra reglamentuota Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo įgyvendinimo“. Metodinę pagalbą dėl Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų taikymo teikia Viešojo valdymo agentūra.“

2024 m. kovo 14 d. Tarnyboje buvo gautas 2024 m. kovo 8 d. raštas Nr. D-392, kuriame buvo rašoma:

„Viešojo valdymo agentūra 2024 m. vasario 21 d. gavo ir pagal kompetenciją išnagrinėjo Jūsų el. paklausimą, kuriame prašoma pateikti informaciją dėl tarnybinio kaitumo organizavimo procedūrų ir priimančiai institucijai taikomų pareigų.

Viešojo valdymo agentūra, vadovaudamasi Viešojo valdymo agentūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr. 693, 9.5. papunkčiu, teikia metodinę pagalbą įstaigoms dėl pažangaus žmogiškųjų išteklių valdymo, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) ir jį įgyvendinančių teisės aktų taikymo.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Viešojo valdymo agentūrai nėra suteikta teisė aiškinti įstatymus ir kitus teisės aktus, todėl šiame atsakyme pateikta nuomonė dėl VTĮ ir kitų teisės aktų nuostatų taikymo negali būti vertinama kaip oficialus teisės aktų aiškinimas.

1. 2023 m. gegužės mėn. tarnybinį kaitumą ir su juo susijusias procedūras reglamentavo iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusios VTĮ redakcijos 26 straipsnis ir iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusi Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 (toliau – Aprašas), redakcija. Iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusios Aprašo redakcijos 6 punkte buvo nustatyta, kad valstybės tarnautojas, siekiantis būti perkeltas į kitas pareigas arba būti perkeltas į kitas pareigas sukeičiant karjeros valstybės tarnautojų lygiavertes pareigas, prašymą jį perkelti į kitas pareigas (toliau – prašymas) per Valstybės tarnybos valdymo informacinėje sistemoje (toliau – VATIS) arba raštu pateikia valstybės tarnautoją į pareigas, į kurias valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas, priimančiam asmeniui, nurodydamas vardą, pavardę, asmens kodą, pareigas, telefono numerį ir elektroninio pašto adresą. Remiantis Aprašo 9 punktu, valstybės tarnautoją į pareigas priimantis asmuo sprendimą tenkinti prašymą arba jo netenkinti priima ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos arba artimiausiame kolegialios institucijos posėdyje, jeigu sprendimą dėl valstybės tarnautojo perkėlimo į kitas pareigas priima kolegiali įstaiga. Nesant galimybės sprendimo priimti artimiausiame posėdyje, šis sprendimas priimamas dar kitame posėdyje.

Remiantis iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusios Aprašo redakcijos minėtomis nuostatomis, prašymą dėl tarnybinio kaitumo turėjo nagrinėti į pareigas, į kurias valstybės tarnautojas prašė būti perkeltas, priimantis asmuo.

2. Remiantis iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusios VTĮ redakcijos 26 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarką nustato Vyriausybė, t. y. Aprašas.

Aprašo 7 ir 8 punktuose nustatyta, kad jeigu valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas kitoje įstaigoje, ši įstaiga, siekdama nustatyti, ar valstybės tarnautojas atitinka kitų pareigų, į kurias prašo būti perkeltas, pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus (išskyrus nurodytus Aprašo 11 punkte), turi teisę paprašyti valstybės tarnautoją pateikti išrašą iš Valstybės tarnautojų registro ar jo dalį arba kitus dokumentus (gyvenimo aprašymą, diplomo kopiją, darbo patirtį įrodančio dokumento kopiją, kvalifikaciją įrodančio dokumento kopiją, dokumento, įrodančio teisę valdyti motorines transporto priemones, kopiją) per šios įstaigos nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos.

Jeigu valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje, ši įstaiga šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodytą teisę įgyvendina tik tada, jeigu reikiamų duomenų nėra Valstybės tarnautojų registre.

Jeigu į kitas pareigas prašo būti perkeltas daugiau nei vienas valstybės tarnautojas, atitinkantis kitų pareigų, į kurias prašo būti perkeltas, pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus, išskyrus nurodytus Aprašo 11 punkte, valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens turi teisę savo nuožiūra nuspręsti, kuris valstybės tarnautojas toms pareigoms tinkamiausias.

Aprašo 9 punktas reglamentuoja, kad valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens sprendimą tenkinti prašymą arba jo netenkinti priima ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos arba artimiausiame kolegialios institucijos posėdyje, jeigu sprendimą dėl valstybės tarnautojo perkėlimo į kitas pareigas priima kolegiali įstaiga. Nesant galimybės sprendimo priimti artimiausiame posėdyje, šis sprendimas priimamas dar kitame posėdyje.

Kai valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas kitoje įstaigoje, ši įstaiga ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodyto sprendimo priėmimo dienos valstybės tarnautoją supažindina su sprendimu ir sprendimo tenkinti prašymą kopiją išsiunčia įstaigai, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas.

Kai valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje, valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens įgaliojimas asmens ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodyto sprendimo priėmimo dienos elektroniniu paštu arba per įstaigoje naudojamą dokumentų valdymo sistemą informuoja valstybės tarnautoją apie sprendimą tenkinti prašymą arba jo netenkinti.

Aprašo 10 punktas nustato, kad valstybės tarnautojas perkeliamas į kitas pareigas kitoje įstaigoje ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Aprašo 9 punkto antrojoje pastraipoje nurodyto sprendimo kopijos gavimo įstaigoje, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas, dienos, išskyrus Aprašo 11 punkte nustatytus atvejus arba, kai valstybės tarnautojas ir įstaiga, į kurioje esančias kitas pareigas prašo būti perkeltas valstybės tarnautojas, susitaria kitaip.

Valstybės tarnautojas perkeliamas į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo sprendimo tenkinti prašymą priėmimo dienos, išskyrus Aprašo 11 punkte nustatytus atvejus arba, kai valstybės tarnautojas ir įstaiga, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas, susitaria kitaip.

Remiantis Aprašo 12 ir 13 punktais, valstybės tarnautoją į pareigas priimančio asmens įstaigoje, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas, priima sprendimą perkelti valstybės

tarnautoją į kitas pareigas kitoje įstaigoje, kuriame atsižvelgdamas į Aprašo 10 punkto pirmosios pastraipos ir 11 punkto nuostatas, reglamentuojančias perkėlimo į kitas pareigas terminus, nurodo datą, nuo kurios valstybės tarnautojas perkeliamas į kitas pareigas kitoje įstaigoje. Įstaiga, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos nurodyto sprendimo kopiją išsiunčia įstaigai, į kurioje esančias kitas pareigas perkeliamas valstybės tarnautojas.

Valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo priima sprendimą perkelti valstybės tarnautoją į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje, kuriame atsižvelgdamas į Aprašo 9 punkto antrosios pastraipos ir 11 punkto nuostatas, reglamentuojančias perkėlimo į kitas pareigas terminus, nurodo datą, nuo kurios valstybės tarnautojas perkeliamas į kitas pareigas toje pačioje įstaigoje.

Įstaigoje, į kurioje esančias kitas pareigas perkeliamas valstybės tarnautojas, gavus Aprašo 12 punkto pirmojoje pastraipoje nurodytą sprendimo kopiją, priimamas sprendimas perkelti valstybės tarnautoją į kitas pareigas nuo Aprašo 12 punkto pirmojoje pastraipoje nurodytame sprendime nurodytos datos.

3. Remiantis nuo 2024 m. sausio 1 d. galiojančiu Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 (toliau – Priėmimo aprašas), 4 punktu, prieš pateikdama Viešojo valdymo agentūrai pareigybių, į kurias bus skelbiamas konkursas, prašymus įstaiga turi Vyriausybės tvirtinamo Valstybės tarnautojų perkėlimo į kitas valstybės tarnautojo pareigas laimėjus konkursą bei tarnybinio kaitumo būdu ir pasitelkimo padėti kitai valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai arba kitai organizacijai įgyvendinti funkcijas tvarkos aprašo, Valstybės tarnautojų perkėlimo į kitas valstybės tarnautojo pareigas laimėjus konkursą bei tarnybinio kaitumo būdu ir pasitelkimo padėti kitai valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai arba kitai organizacijai įgyvendinti funkcijas tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2023 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. 999 „Dėl Valstybės tarnautojų perkėlimo į kitas valstybės tarnautojo pareigas laimėjus konkursą bei tarnybinio kaitumo būdu ir pasitelkimo padėti kitai valstybės ar savivaldybės institucijai ar įstaigai arba kitai organizacijai įgyvendinti funkcijas tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka per VATIS skelbti ne trumpiau kaip 3 darbo dienas informaciją apie valstybės tarnautojo, kuris į laisvas valstybės tarnautojo pareigas gali būti perkeltas tarnybinio kaitumo būdu, poreikį.

Atkreipiame dėmesį, kad iki 2024 m. sausio 1 d. teisės aktuose nebuvo nustatyta įstaigoms pareigos prieš skelbiant konkursą į valstybės tarnautojo pareigas, skelbti informaciją apie valstybės

tarnautojo, kuris į laisvas valstybės tarnautojo pareigas gali būti perkeltas tarnybinio kaitumo būdu, poreikį.

Pažymėtina, kad konkursas ir tarnybinis kaitumas yra dvi atskiros procedūros.

Remiantis iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusiais teisės aktais, Viešojo valdymo agentūra nedalyvavo kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vykdomose tarnybinio kaitumo procedūrose. Remiantis nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusiais teisės aktais, Viešojo valdymo agentūra tik patikrina, ar pagal Priėmimo aprašo 4 punktą įstaiga, pateikusi pareigybių, į kurias bus skelbiamas konkursas, aprašymus, VATIS ne trumpiau kaip 3 darbo dienoms buvo paskelbusi informaciją apie valstybės tarnautojo, kuris į laisvas valstybės tarnautojo pareigas gali būti perkeltas tarnybinio kaitumo būdu, poreikį. Pažymėtina, kad vykdant kitas tarnybinio kaitumo procedūras kitose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose Viešojo valdymo agentūra nedalyvauja.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar įstaiga, priimdama asmenis į darbą tarnybinio kaitumo būdu nediskriminavo Pareiškėjo negalios pagrindu ir nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 8 punktų nuostatų, pagal kurias „Įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus; imtis tinkamų priemonių, kad asmenims su negalia būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamų darbo sąlygų sudarymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos darbdavio pareigos.“

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokią diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems

vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 27 straipsnyje („Darbas ir užimtumas“) rašoma: „Valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta neįgalųjų teisę į darbą lygiai su kitais asmenimis; ši teisė apima teisę į galimybę užsidirbti pragyvenimui iš laisvai pasirinkto darbo ar iš laisvai priimto darbo pasiūlymo darbo rinkoje ir darbo aplinkoje, kuri yra atvira, tinkama visiems ir prieinama neįgaliesiems. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, užtikrina ir skatina įgyvendinti teisę į darbą, įskaitant teisę į darbą tų asmenų, kurie tampa neįgalūs dirbdami, imdamosi atitinkamų priemonių, įskaitant ir teisės aktų priėmimą, kuriomis *inter alia* būtų:

a) uždrausta diskriminacija dėl neįgalumo visais klausimais, susijusiais su visomis užimtumo formomis, įskaitant įdarbinimo sąlygas, priėmimą į darbą ir darbą, darbo išsaugojimą, kilimą tarnyboje ir saugias ir sveikas darbo sąlygas;

b) lygiai su kitais asmenimis ginamos neįgalųjų teisės į teisingas ir palankias darbo sąlygas, įskaitant lygias galimybes ir vienodą atlyginimą už tokios pat vertės darbą, saugias ir sveikas darbo sąlygas, įskaitant apsaugą nuo priekabiavimo ir skundų patenkinimą;

<...>;

i) užtikrinta, kad neįgaliesiems darbo vietoje būtų tinkamai pritaikytos sąlygos;

<...>.“

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad

konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 7 dalyse.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas teigė, kad 2023 m. gegužės 10 d. per VATIS sistemą pateikė prašymus pagal Įstaigos tarnybinio kaitumo skelbimus (Įstaigos patarėjo pareigos: *(duomenys neskelbtini)*); Įstaigos Seimo kontrolieriaus patarėjo pareigos: *(duomenys neskelbtini)*). Pareiškėjas teigė, kad abu jo prašymai iki šiol neišnagrinėti ir atsakymas / atsakymai jam nepateiktas /

nepateikti. Pareiškėjo žiniomis, tik jo, kaip žmogaus su negalia, prašymai Įstaigoje buvo neišnagrinėti. Pareiškėjas teigė, kad Įstaiga žinojo apie jo negalią, kadangi Įstaigai buvo pateikęs skundą dėl Tarnybos paskelbtų jo asmens duomenų, o skunde buvo nurodęs jo negalią patvirtinančius faktus.

Pareiškėjas papildomai pažymėjo, kad Įstaigos patalpos yra nepritaikytos asmenims su judėjimo negalia. Pareiškėjas paprašė ir šiuo aspektu atlikti tyrimą, nes asmenys su negalia negali įsidarbinti Įstaigoje dėl nepritaikytos aplinkos.

Primintina, kad pagal Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 1 ir 8 punktų nuostatas: „Įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys, neatsižvelgdamas į lytį, rasę, tautybę, pilietybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, privalo:

1) priimdamas į darbą, į valstybės tarnybą, taikyti vienodus atrankos kriterijus ir sąlygas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies 4 ir 7 punktuose nustatytus atvejus;

<...>;

8) imtis tinkamų priemonių, kad asmenims su negalia būtų sudarytos sąlygos gauti darbą, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamų darbo sąlygų sudarymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinamos darbdavio pareigos.“

Įstaiga 2023 m. pradžioje iš viso iniciavo tris konkursus į valstybės tarnautojų pareigas (viešų skelbimų datos: 2023 m. kovo 26 d., balandžio 7 d., gegužės 31 d.). Pagal tuo metu galiojusį teisinį reglamentavimą šių konkursų Įstaigos darbuotojai neadministravo – juos administravo Valstybės tarnybos departamentas. Kaip teigė Įstaiga, įvedant prašymą paskelbti konkursą buvo galima pasirinkti „varnelę“, kad galimas tarnybinis kaitumas. Įstaiga įprastai pažymėdavo tokią galimybę, kadangi siekė kuo greičiau turėti tinkamą darbuotoją. Pasak Įstaigos nei viename konkurse niekas dėl tarnybinio kaitumo į Įstaigą nesikreipė (Įstaiga neturi informacijos, kad kažkas būtų kreipęsis). Įstaiga teigė, kad VATIS sistemoje Tarnybinio kaitumo modulyje neturi administravimo galimybių, taigi negali patikrinti, ar Pareiškėjo prašymai gauti.

Įstaiga pateikė paaiškinimus, jog nebuvo gavę Pareiškėjo prašymų dėl jo, kaip valstybės tarnautojo, perkėlimo į Įstaiga tarnybinio kaitumo būdu. Atsižvelgiant į tai, Įstaiga teigė, kad niekaip negalėjo diskriminuoti Pareiškėjo dėl negalios.

Agentūra Tarnybai pateikė informaciją, jog Informatikos ir ryšių departamentas yra atsakingas už VATIS sistemos tvarkymą.

Informatikos ir ryšių departamentas patvirtino, kad Įstaiga (VATIS naudotojo vardu (*duomenys neskelbtini*)) paskelbė du skelbimus dėl tarnybinio kaitumo.

Tarnybinio kaitumo skelbimas Nr. 2804 (Įstaigos Priimamojo grupės Seimo kontrolieriaus patarėjo) per VATIS buvo paskelbtas laikotarpiu nuo 2023 m. kovo 15 d. iki gegužės 15 d. Pagal Informatikos ir ryšių departamento informaciją prašymus pateikė 3 asmenys (Pareiškėjo prašymo kodas yra vienas iš šių asmenų). VATIS nėra informacijos, kad Įstaiga per VATIS būtų asmenims atsakiusi.

Tarnybinio kaitumo skelbimas Nr. 2836 (Įstaigos Priimamojo grupės patarėjo) per VATIS buvo paskelbtas laikotarpiu nuo 2023 m. kovo 29 iki gegužės 29 d. Informatikos ir ryšių departamento informaciją prašymus pateikė 5 asmenys (Pareiškėjo prašymo kodas yra vienas iš šių asmenų). VATIS nėra informacijos, kad Įstaiga per VATIS būtų asmenims atsakiusi.

Informatikos ir ryšių departamentas teigė, kad naudotojas (*duomenys neskelbtini*) pagal suteiktas prieigos prie VATIS teises mato VATIS Tarnybinio kaitumo modulyje pateiktus prašymus (įskaitant ir prašymo numerius) ir gali per VATIS atsakyti prašymus per šią sistemą pateikusiems asmenims.

Agentūra Tarnybai pateikė informaciją, kad pagal iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusį teisinį reglamentavimą įstaigoms nebuvo pareigos prieš skelbiant konkursą į valstybės tarnautojo pareigas skelbti informaciją apie valstybės tarnautojo, kuris į laisvas valstybės tarnautojo pareigas gali būti perkeltas tarnybinio kaitumo būdu, poreikį. Valstybės tarnybos konkursas ir tarnybinis kaitumas yra dvi atskirtos procedūros. Pagal iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusį reglamentavimą Agentūra (tuo metu – Valstybės tarnybos departamentas), vykdant kitas tarnybinio kaitumo procedūras kitose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, nedalyvauja.

Pagal 2023 m. galiojusios Valstybės tarnybos įstatymo redakcijos 26 straipsnio 1 dalies nuostatas „Kai yra laisvos karjeros valstybės tarnautojo pareigos, karjeros valstybės tarnautojas jo prašymu gali būti perkeltas į kitas lygiavertes ar žemesnes pareigas toje pačioje ar kitoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje.“ Pagal 26 straipsnio 5 dalies nuostatas: „Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarką nustato Vyriausybė.“

Detalesnės procedūros skundžiamų įvykių metu (iki 2024 m. sausio 1 d.) buvo reglamentuojamos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 patvirtintu Valstybės tarnautojo perkėlimo tarnybinio kaitumo būdu į kitas valstybės tarnautojo pareigas tvarkos aprašu (toliau – Tvarkos aprašas). Tvarkos aprašo 6 punkte buvo rašoma: „Valstybės tarnautojas, siekiantis būti perkeltas į kitas pareigas arba būti perkeltas į kitas pareigas sukeičiant karjeros valstybės tarnautojų lygiavertes pareigas, prašymą jį perkelti į kitas pareigas (toliau – prašymas) per VATIS arba raštu pateikia valstybės tarnautoją į pareigas, į kurias valstybės tarnautojas prašo būti

perkeltas, priimančiam asmeniui, nurodydamas vardą, pavardę, asmens kodą, pareigas, telefono numerį ir elektroninio pašto adresą.“ Pagal Tvarkos aprašo 9 punkto nuostatas: „Valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo sprendimą tenkinti prašymą arba jo netenkinti priima ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos <...>. Kai valstybės tarnautojas prašo būti perkeltas į kitas pareigas kitoje įstaigoje, ši įstaiga ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodyto sprendimo priėmimo dienos valstybės tarnautoją supažindina su sprendimu ir sprendimo tenkinti prašymą kopiją išsiunčia įstaigai, kurioje valstybės tarnautojas eina pareigas.“ Pagal Tvarkos aprašo 8 punkto nuostatas: „Jeigu į kitas pareigas prašo būti perkeltas daugiau nei vienas valstybės tarnautojas, atitinkantis kitų pareigų, į kurias prašo būti perkeltas, pareigybės aprašyme nustatytus specialiuosius reikalavimus, išskyrus nurodytus Aprašo 11 punkte, valstybės tarnautoją į pareigas priimančias asmuo turi teisę savo nuožiūra nuspręsti, kuris valstybės tarnautojas toms pareigoms tinkamiausias.“

Atsižvelgiant į šį teisinį reglamentavimą bei šiame tyrime surinktas aplinkybes, darytina išvada, kad įstaiga buvo paskelbusi tarnybinio kaitumo skelbimus per VATIS sistemą, turėjo turėti galimybę juos administruoti ir matyti pateikiamus prašymus bei turėjo galėti atsakyti potencialiems kandidatams dėl priėmimo / nepriėmimo į siūlomas pareigas. Pastebėtina, kad įstaiga teigė negavusi ne vieno prašymo dėl tarnybinio kaitumo, o pagal Informatikos ir ryšių departamento pateiktą informaciją iš VATIS, matyti, kad prašymai buvo pateikti (pagal skelbimą Nr. 2804 – 3 asmenys, pagal skelbimą Nr. 2836 – 5 asmenys). Pabrėžtina, kad pagal Informatikos ir ryšių departamento pateiktą informaciją į per VATIS pateiktus prašymus nebuvo atsakyta.

Nors įstaiga ir galėjo žinoti apie Pareiškėjo negalią, aplinkybė, kad įstaiga manė, jog nebuvo gavusi ne vieno prašymo, o taip pat aplinkybė, jog pagal Informatikos ir ryšių departamento pateiktą informaciją ne vienam per VATIS besikreipusių asmenų nebuvo atsakyta, suponuoja, jog buvo įsivėlusį klaidą dėl tinkamų procedūrų tarnybinio kaitumo prašymų nagrinėjimo per VATIS taikymo, bet nėra pagrindo teigti, jog Pareiškėjas buvo išskiriamas iš kitų prašymus teikusiu asmenų ir buvo diskriminuojamas dėl savo negalios. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju diskriminacija negalios pagrindu nėra įžvelgtina. Primintina, kad į Tarnybos kompetenciją įeina tik skundų nagrinėjimas dėl galimos diskriminacijos, bet ne dėl teisės aktuose numatytų procedūrų vykdant įdarbinimą nesilaikymo.

Pastebėtina, kad Pareiškėjas teigė, jog įstaigos patalpos yra nepritaikytos asmenims su judėjimo negalia ir dėl to jis ten negali įsidarbinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lygių galimybių įstatymo 7 straipsnio 8 punkte numatyta pareiga darbdaviams dėl tinkamų darbo sąlygų sudarymo yra pareiga, susijus su konkrečiu

individualiu asmeniu su negalia bei to asmens poreikiais konkrečioje situacijoje. Kaip rašoma Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių komiteto 2022 m. spalio 7 d. bendrojoje pastaboje Nr. 8 dėl asmenų su negalia teisės į darbą¹: „Siekiant atitikti tinkamų sąlygų sudarymo koncepciją, pokyčiai turi būti sutarti su konkrečiu asmeniu. Pareiga sudaryti tinkamas sąlygas yra taikytina nuo to momento, kai yra pateikiamas prašymas sudaryti tokias tinkamas sąlygas arba poreikis tampa žinomas.“ (19 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamu atveju nebuvo prasidėjusi procedūra dėl Pareiškėjo įdarbinimo įstaigoje, įstaiga neturėjo pareigos sudaryti Pareiškėjui tinkamų darbo sąlygų bei atlikti vertinimo dėl proporcingos naštos. Atitinkamai, nėra žinoma, ar įstaiga būtų galėjusi, ar būtų negalėjusi sudaryti tinkamų darbo sąlygų Pareiškėjui. Dėl šios priežasties nėra įmanoma atlikti vertinimo dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu sudarant tinkamas darbo sąlygas asmeniui su negalia.

Konstatuotina, kad Pareiškėjo skundas pripažįstamas nepagrįstu, kadangi nepasitvirtino skunde nurodyti pažeidimai.

Primintina, kad 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, kurio 10 straipsnio 2 dalies 4 punkto nuostatose numatyta: „Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, užtikrindamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytą teisę [teisę į užimtumą ir teisę į profesinę rehabilitaciją], pagal kompetenciją:

<...>;

4) valstybės ir savivaldybės įstaigose, įmonėse, akcinėse bendrovėse, kurių akcininkė yra valstybė ar savivaldybė, viešosiose įstaigose, kurių steigėja ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, kuriose valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausanti kapitalo dalis suteikia 1/2 ar daugiau balsų, darbuotojų su negalia skaičius nuo 2024 m. sausio 1 d. turi sudaryti ne mažiau kaip 5 procentus bendro darbuotojų skaičiaus, jeigu šiose organizacijose yra 25 ir daugiau darbuotojų. Šios nuostatos laikymosi kontrolę atlieka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka. Nesant tinkamos kvalifikacijos darbuotojo, organizacija kartu su Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos organizuoja darbuotojo perkvalifikavimą ar parengimą, remdamosi Užimtumo įstatymu.“

Atsižvelgiant į šį teisinį reglamentavimą bei remiantis Lygių galimybių įstatymo 17 straipsnio 2 dalies nuostatomis, rekomenduojame atsižvelgti į asmenų su negalia poreikius

¹ <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g22/518/57/pdf/g2251857.pdf?token=ihekMx5UWYj1EagfzY&fe=true>

darbo vietose ir imtis veiksmų dėl pasiruošimo sudaryti tinkamas darbo sąlygas įvairias negalias turintiems darbo ieškantiems asmenims.

Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 ir 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti Pareiškėjo skundą nepagrįstu, kadangi nepasitvirtino skunde nurodyti pažeidimai.

2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Įstaigą, Agentūrą bei Informatikos ir ryšių departamentą.

Sprendimas per 1 (vieną) mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė,
pavadojanti lygių galimybių kontrolierę

Edita Žiobienė